

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΝΕΑ από τη ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Τόμος 6, Τεύχος 1
Ιούνιος 2003

ΣΕΛ	ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ
1	♦ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΙΔΕΣ
3	♦ ΠΑΡΟΥΣΙΕΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
14	♦ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

©Βιβλιοθήκη
Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Εγνατία 156
ΤΘ 1591
ΤΚ 54006 Θεσσαλονίκη
Τηλ. 231 0 891752 Fax 231 0 857794
Email: maclib@uom.gr

Ομάδα Σύνταξης:
Παρασκευή Βοζανά,
Ολυμπία Λιαμαντοπούλου,
Κυριακή Μπαλτά
Επιμέλεια:
Άννα Φράγκου

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΙΔΕΣ

ELECTRONIC IMAGING & THE VISUAL
ARTS
"THE FOREMOST EUROPEAN
ELECTRONIC IMAGING EVENTS IN THE
VISUAL ARTS"
EVA 2003 FLORENCE
CONFERENCE, TRAINING &
WORKSHOPS
24-28 Μαρτίου 2003
Φλωρεντία, Ιταλία

Στο διάστημα 24 - 28 Μαρτίου 2003, πραγματοποιήθηκε στη Φλωρεντία της Ιταλίας το παγκόσμιο Συνέδριο του EVA, με θέμα "Electronic Imaging & the Visual Arts- The foremost European Electronic Imaging Events in the Visual Arts".

Οι κύριες θεματικές ενότητες του συνεδρίου ήταν:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

- Case Studies of Leading Edge Applications
- Mediterranean Initiatives in Technology for Cultural Heritage: Synergy with European & International Programmes
- New Technology in Conservation & Education to Global Access
- Integrated Digital Archives for Cultural Heritage and Contemporary Art
- Management of Museums by using ICT Technology: Access, Guides, Documentation & Other Services
- The impact of new mobile communications on Cultural Heritage and Modern Arts area
- Human-computer interaction for Cultural Heritage applications
- Copyright Protection (Watermarking & Electronic Commerce)
- Culture and e-government
- Activities and Programmes for e-learning
- Cultural Tourism & Travel Applications

Στα πλαίσια του συνεδρίου αυτού, έγιναν διάφορα workshops, ένα από τα οποία πραγματοποιήθηκε στις 26 Μαρτίου με τίτλο “The Contribution of Undergraduated Students to Culture & Technology”. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας συμμετείχε με εισήγηση στο workshop αυτό στα πλαίσια του ευρωπαϊκού έργου COINE (IST-2001-32258). Η εισήγηση πραγματοποιήθηκε από την κα Ανθή Μπάλιου και είχε τίτλο: “COINE- Cultural Objects in Networked Environments”.

Η εισήγηση έγινε στην Αγγλική γλώσσα και περιλάμβανε αρχικά μία μικρή εισαγωγή για τον σκοπό και τους στόχους του έργου COINE, καθώς και περιγραφή του πλάνου εργασιών με τα επιμέρους πακέτα εργασίας και με σύντομη παρουσίαση του καθενός από αυτά. Στη συνέχεια, έγινε αναφορά στα σενάρια χρήσης που συγκεντρώθηκαν από όλους τους εταίρους για τους σκοπούς της ανάλυσης των απαιτήσεων των χρηστών και παρουσιάστηκαν ενδεικτικά αυτά στα οποία συμμετείχαν μαθητές πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων από χώρες που συμμετέχουν στο έργο (Ηνωμένο Βασίλειο, Ελλάδα). Η παρουσίαση ολοκληρώθηκε με μια περιγραφή των τεχνικών ζητημάτων του έργου, που περιλάμβανε αναφορά στις τεχνικές προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει το COINE.

**PULMAN
TRAINING WORKSHOP
12 – 17 Απριλίου 2003
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας**

Το PULMAN Training Workshop αποτελεί δραστηριότητα του ευρωπαϊκού έργου PULMAN και συνίσταται στην πραγματοποίηση σεμιναρίων επιμόρφωσης στις χώρες που συμμετέχουν στο έργο. Ένα από τα σεμινάρια αυτά πραγματοποιήθηκε στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Βέροιας, από τις 12 έως τις 17 Απριλίου 2003. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας συμμετείχε στο σεμινάριο αυτό με μία εισήγηση στις 15 Απριλίου και εκπροσωπήθηκε από την κα Άννα Φράγκου και τον κ. Φίλιππο Κολοβό.

Ο τίτλος της εισήγησης ήταν: “*E-Content in Academic Libraries: Providing Information, Supporting Equal Access, Promoting Culture*”. Η παρουσίαση της εισήγησης έγινε στην Αγγλική γλώσσα.

Η εισήγηση απαρτιζόταν από τρία μέρη:

Το πρώτο μέρος αφορούσε στην Οριζόντια Δράση των Βιβλιοθηκών, ένα σημαντικό εθνικό έργο που χρηματοδοτείται εν μέρει από το 2^ο και 3^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και εν μέρει από εθνικούς πόρους. Σε αυτό το τμήμα της εισήγησης παρουσιάστηκε η δημιουργία και οι δραστηριότητες της “Hellenic Academic Libraries Link” – (Κοινοπραξίας Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών” - HEAL-Link). Έμφαση δόθηκε στον τρόπο με τον οποίο οι συμφωνίες που συνάφθηκαν από τη HEAL-Link με παγκοσμίως καθιερωμένους επιστημονικούς εκδότες συνεισέφεραν στη διεύρυνση της πληροφόρησης στις βιβλιοθήκες – μέλη της HEAL-Link. Στην παρουσίαση αναφέρθηκαν επίσης και άλλοι αντικειμενικοί στόχοι και δραστηριότητες του έργου, όπως η δημιουργία συλλογικού καταλόγου των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, η εκπαίδευση των βιβλιοθηκονόμων, κλπ. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάστηκε όλο το ιστορικό των προσπαθειών να επιλυθούν σε εθνικό επίπεδο τα προβλήματα που παρουσιάζουν οι συνεχείς αυξητικές τάσεις στις συνδρομές των ξενόγλωσσων έντυπων επιστημονικών περιοδικών και το έργο της Μόνιμης Επιτροπής Περιοδικών της Οριζόντιας Δράσης Βιβλιοθηκών. Αναφέρθηκαν τα πορίσματα της πιλοτικής εφαρμογής της μεθόδου Conspectus για την αξιολόγηση των συλλογών περιοδικών 5 Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στις θεματικές κατηγορίες της Φυσικής, Χημείας και

Πληροφορικής και πώς τα πορίσματα αυτά οδήγησαν την Μόνιμη Επιτροπή Περιοδικών στο να προτείνει τη μετάβαση από τα έντυπα περιοδικά, στα ηλεκτρονικά. Παρουσιάστηκαν οι πρόσφατες εξελίξεις στην πορεία της συνεργασίας των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων και οι λύσεις που δόθηκαν για τη βιωσιμότητα του έργου.

Στο δεύτερο μέρος περιγράφηκε το έργο ACCELERATE (Access to the Modern Library Services for Blind and Partially Sighted People – Leonardo Da Vinci Programme – Πρόσβαση στις σύγχρονες υπηρεσίες βιβλιοθήκης για τους τυφλούς και για τα άτομα με προβλήματα όρασης), στο οποίο η βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας δρούσε ως ανάδοχος. Το ACCELERATE στόχευε στην εισαγωγή και τη δημιουργία υπηρεσιών βιβλιοθήκης για άτομα με προβλήματα όρασης σε δύο ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Ελλάδας και της Κύπρου (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και Πανεπιστήμιο Κύπρου). Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης καλύφθηκαν τεχνολογικά ζητήματα σχετικά με προσαρμοστικούς τερματικούς σταθμούς, καθώς και ζητήματα προγραμματισμού για τις βιβλιοθήκες που σκοπεύουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στα άτομα με προβλήματα όρασης.

Στο τρίτο μέρος της εισήγησης, έγινε η παρουσίαση του έργου COINE (Cultural Objects in Networked Environments – Πολιτιστικά Αντικείμενα σε Δικτυωμένα Περιβάλλοντα), το οποίο ξεκίνησε το Μάρτιο του 2002 και στο οποίο η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας συμμετέχει ως εταίρος. Αρχικά, έγινε μια μικρή εισαγωγή στον κύριο και τους επιμέρους στόχους του έργου. Στη συνέχεια παρουσιάστηκαν όλα τα Πακέτα Εργασίας (ΠΕ) του COINE με ιδιαίτερη έμφαση στο ΠΕ3: *Ανάλυση των Απαιτήσεων των χρηστών*, όπου παρουσιάστηκαν αναλυτικά οι σκοποί και τα αποτελέσματα όλων των επιμέρους εργασιών του πακέτου (tasks). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην παρουσίαση του ΠΕ3, είχαν τα παραδείγματα που δόθηκαν σχετικά με το υλικό των χρηστών (φωτογραφίες, κείμενα, κλπ) που πρόκειται να συμπεριληφθεί στο τελικό σύστημα κατά τη δοκιμαστική περίοδο υλοποίησής του, η οποία αναμένεται να ξεκινήσει το Σεπτέμβριο του 2003. Στη συνέχεια, έγινε αναφορά στο λειτουργικό σχεδιασμό του συστήματος (ΠΕ4: *Προσδιορισμός των Λειτουργιών του Συστήματος*), ενώ στα πλαίσια της παρουσίασης του ΠΕ5: *Ανάπτυξη του Συστήματος*, έγινε μια τεχνική επισκόπηση του έργου, όπου παρουσιάστηκαν οι τεχνικές πλατφόρμες επί των οποίων σχεδιάστηκε η υλοποίηση του συστήματος. Η παρουσίαση συνεχίστηκε με την επισκόπηση των υπολοίπων πακέτων εργασίας του COINE, τα οποία

σχετίζονται με την περίοδο δοκιμασίας του λογισμικού του συστήματος (ΠΕ6) και με την προετοιμασία σχεδίου μελλοντικής εκμετάλλευσης του COINE μετά το πέρας του, τον Αύγουστο του 2004 (ΠΕ7).

ΠΑΡΟΥΣΙΕΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

**ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ
ΑΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ “E-CLASS”
23 Φεβρουαρίου 2003
ΥΠΕΠΘ**

Τη Δευτέρα 23 Φεβρουαρίου 2003 πραγματοποιήθηκε επίσκεψη ενός πληροφορικού της Βιβλιοθήκης (του κ. Μάριου Μαυρίδη) στο ΥΠΕΠΘ για την παρακολούθηση ημερίδας για την παρουσίαση της Πλατφόρμας Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης Ανοικτού Κώδικα “e-Class”.

Η ημερίδα οργανώθηκε από το Γραφείο της Κοινωνίας της Πληροφορίας του ΥΠΕΠΘ, προκειμένου να συμβάλει στην εξάπλωση της χρήσης της ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης, μετά την ολοκλήρωση του πρώτου κύκλου εργασιών ανάπτυξης της πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης e-Class του GUNet, η οποία είναι πλέον στη διάθεση όλων των ιδρυμάτων.

Την ευθύνη και τον συντονισμό της παρουσίασης είχε ο κος Κωνσταντίνος Τσιμπάνης, του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, μέλος της ομάδας εργασίας της εφαρμογής.

Η παρουσίαση ξεκίνησε με μια γενική συζήτηση γύρω από την ανάγκη χρήσης και εξάπλωσης της ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης καθώς και την ανάγκη συνεργασίας των ιδρυμάτων με κεντρικό πυρήνα και χορηγό το GUNet, για περαιτέρω ανάπτυξη και βελτίωση της εφαρμογής.

Το κύριο μέρος της παρουσίασης επικεντρώθηκε στην χρήση της πλατφόρμας από τους εισηγητές, τους διαχειριστές και τους απλούς χρήστες. Έμφαση δόθηκε στην δημιουργία και δόμηση των μαθημάτων από τους εισηγητές και την ευκολία χρήσης χωρίς τη απαίτηση ειδικών γνώσεων.

Τέλος πραγματοποιήθηκε συζήτηση για τη δυνατότητα προσέγγισης ενός πραγματικού εκπαιδευτικού κλίματος μέσω της εφαρμογής, με χρήση ψηφιοποιημένων μαθημάτων, διαφανειών αλλά και εμπλουτισμού των στοιχείων επικοινωνίας εισηγητή - εκπαιδευόμενου.

Η παρουσίαση έδωσε τη δυνατότητα σε όλους τους μετέχοντες να ενημερωθούν από την ερευνητική ομάδα του GUNet για την παρούσα κατάσταση της εφαρμογής “e-Class” αλλά και τις δυνατότητες εξέλιξής της. Σημαντικότερα συμπεράσματα θα μπορούσαν να θεωρηθούν η ανάγκη μιας ενιαίας στάσης και συνεργασίας γύρω από το ευρύ θέμα της τηλεκπαίδευσης αλλά και η επικέντρωση στην προσωποποίηση της έννοιας, όσο αυτό είναι δυνατό, έτσι ώστε να μη χαθεί το προσωπικό ύφος και χαρακτήρας των εισηγητών και των μαθημάτων τους.

**«INTRODUCING QUESTION POINT
FOR COLLABORATIVE DIGITAL
REFERENCE»**

20 Μαρτίου 2002

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Στις 20 Μαρτίου 2003, διοργανώθηκε στο Αμφιθέατρο της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ημερίδα με θέμα «Introducing Question Point for Collaborative Digital Reference». Η ημερίδα διοργανώθηκε στα πλαίσια του έργου «Εκσυγχρονισμός του Συστήματος Βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ.» (ΕΠΕΑΕΚ II) και αφορούσε στην παρουσίαση του Question Point – προγράμματος που ανέπτυξε η OCLC σε συνεργασία με τη Library of Congress - για την οργάνωση της συνεργατικής ψηφιακής πληροφόρησης των βιβλιοθηκών. Στην ημερίδα συμμετείχαν 3 υπάλληλοι της Βιβλιοθήκης, οι: Κώστας Ζωντανός, Νούλα Αλβανούδη και Γεωργία Γκογεράκη.

Σκοπός της διοργάνωσης ήταν η παρουσίαση του προγράμματος Question Point, που συμβάλλει στην παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης από απόσταση προς τους χρήστες και προωθεί τη συνεργασία των βιβλιοθηκών σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Πέρα από τη γενική παρουσίαση έγινε επίδειξη των δυνατοτήτων του Question Point με online παραδείγματα. Έμφαση δόθηκε στις δύο εκδόσεις του Question Point που κυκλοφορούν.

Η πρώτη, χρησιμοποιώντας τις ασύγχρονες τεχνολογίες επικοινωνίας (αλλά και την εφαρμογή chat), αφορά στην οργάνωση και τη διεύρυνση της πληροφοριακής υπηρεσίας σε συνεργατικό επίπεδο τόσο τοπικό (με τη δημιουργία ομάδων συνεργασίας είτε μεταξύ των βιβλιοθηκονόμων της ίδιας βιβλιοθήκης είτε μεταξύ βιβλιοθηκών που επιλέγονται σύμφωνα με τη γεωγραφική περιοχή ή/και τη θεματική

τους κάλυψη) όσο και παγκόσμιο. Ταυτόχρονα – και αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία - δημιουργείται μια βάση που αρχειοθετεί τα ζεύγη των ερωτημάτων και των απαντήσεων που έχουν γίνει μεταξύ χρηστών και βιβλιοθηκονόμων και αποτελεί σημείο αναφοράς των βιβλιοθηκονόμων για μελλοντική χρήση.

Η πιο εξελιγμένη έκδοση παρέχει επιπλέον παράλληλη πλοήγηση μεταξύ βιβλιοθηκονόμου και χρήστη, παράλληλη χρήση εφαρμογών, καθώς και τη δυνατότητα επικοινωνίας με ήχο και video.

Η τελευταία ώρα της ημερίδας αφιερώθηκε στην παρουσίαση της Ηλεκτρονικής Βιβλιοθήκης (netLibrary) της OCLC που δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης των βιβλιοθηκών σε μια συνδρομητική βάση που αποτελείται από βιβλία σε ψηφιακή μορφή. Η όλη φιλοσοφία στηρίζεται στην προσομοίωση της φυσικής βιβλιοθήκης. Ο κάθε χρήστης μπορεί εύκολα να αναζητά ανάμεσα σε περισσότερους από 53.000 τίτλους, να διαβάσει αλλά και να δανειστεί το ηλεκτρονικό περιεχόμενο του βιβλίου. Αυτό σημαίνει άμεση πρόσβαση αλλά και μείωση της φθοράς του υλικού.

**«ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΙΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ»**

21 Απριλίου 2003

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Την Παρασκευή 21 Μαρτίου 2003 στην Αίθουσα Εκδηλώσεων της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης πραγματοποιήθηκε ημερίδα με θέμα «Πνευματικά Δικαιώματα στις Ελληνικές Βιβλιοθήκες» στην οποία συμμετείχαν 3 άτομα από τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, οι: Άννα Φράγκου, Βούλα Βοζανά και Ανθή Μπάλιου.

Ομιλητής της ημερίδας ήταν ο κ. Marco Marandola, νομικός, ειδικευμένος πάνω σε θέματα πνευματικών δικαιωμάτων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνεργάτης του Ευρωπαϊκού Γραφείου Βιβλιοθηκών και Κέντρων Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations - EBLIDA). Ο κ. Marandola κλήθηκε στα πλαίσια του έργου «Εκσυγχρονισμός του Συστήματος Βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ.» (ΕΠΕΑΕΚ II) για να σχολιάσει τον ελληνικό νόμο για την πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα (Ν 2121/93 όπως αναθεωρήθηκε με το Ν 2435/96) και την εναρμόνισή του (Ν 3057/2002) με την Οδηγία

(2001/29) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο σχολιασμός του κ. Marandola έγινε με βάση την αγγλική μετάφραση των ελληνικών νόμων όπως διατίθεται στο Διαδίκτυο, στις διευθύνσεις: <http://www.culture.gr/6/64/law2121.html> και <http://www.culture.gr/8/84/e8401.html>, αντίστοιχα.

Η ομιλία ξεκίνησε με κάποιες εισαγωγικές παρατηρήσεις για τα πνευματικά δικαιώματα, βάσει του ελληνικού νόμου. Αναφέρθηκε πως υπάρχουν δύο κατηγορίες των πνευματικών δικαιωμάτων:

το περιουσιακό δικαίωμα (άρθρο 3 του Ν 2121/93), το οποίο δίνει στο δημιουργό το δικαίωμα να επιτρέπει ή να απαγορεύει: 1) την εγγραφή ή αναπαραγωγή του έργου με κάθε μέσο, 2) τη μετάφραση ή οποιαδήποτε άλλη μετατροπή του έργου του, 3) τη θέση σε κυκλοφορία, 4) την παρουσίαση και τη μετάδοση ή αναμετάδοση του έργου και 5) την εισαγωγή αντιτύπων του έργου που παρήχθησαν στο εξωτερικό. Το περιουσιακό δικαίωμα ισχύει μέχρι και 70 χρόνια μετά το θάνατο του δημιουργού και μπορεί να μεταβιβαστεί, με επίσημο έγγραφο, σε άλλο πρόσωπο (π.χ. από το συγγραφέα στον εκδότη).

το ηθικό δικαίωμα (άρθρο 4 του Ν 2121/93), το οποίο δίνει στο δημιουργό: 1) το δικαίωμα ν' αποφασίζει τον χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο δημοσίευσης του έργου του, 2) το δικαίωμα της αναγνώρισης της πατρότητάς του στο έργο, 3) το δικαίωμα της απαγόρευσης κάθε τροποποίησης του έργου, 4) το δικαίωμα προσπέλασης στο έργο και 5) το δικαίωμα υπαναχώρησης από συμβάσεις παραχώρησης του περιουσιακού δικαιώματος εφόσον αυτό είναι αναγκαίο. Το ηθικό δικαίωμα είναι ανεξάρτητο από το περιουσιακό δικαίωμα και παραμένει στο δημιουργό ακόμα και μετά τη μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος

Στη συνέχεια η συζήτηση επικεντρώθηκε στην κατηγορία του περιουσιακού δικαιώματος, και συγκεκριμένα στα θέματα αναπαραγωγής ενός έργου:

Βάσει του άρθρου 18 του Ν 2121/93:

- Επιτρέπεται η αναπαραγωγή ολόκληρου έργου χωρίς την άδεια του δημιουργού εφόσον προορίζεται μόνο για ιδιωτική χρήση. Τονίζεται πως ο όρος «ιδιωτική χρήση» δεν ισχύει στις περιπτώσεις επιχειρήσεων και οργανισμών. Στον ελληνικό νόμο δεν φαίνεται να υπάρχει συγκεκριμένος περιορισμός ως προς την έκταση της αναπαραγωγής του έργου, κάτι που ισχύει στις περισσότερες χώρες του

εξωτερικού. Ο νόμος αναφέρει αρκετά αόριστα ότι επιτρέπεται η αναπαραγωγή για ιδιωτική χρήση όταν «δεν εμποδίζεται η κανονική εκμετάλλευση του έργου ή δεν βλάπτονται τα νόμιμα συμφέροντα του δημιουργού». Μια βιβλιοθήκη όμως μπορεί να επιβάλλει κάποιους περιορισμούς στην αναπαραγωγή έργων που έχει στη συλλογή της, π.χ. ανακοίνωση/ενημέρωση των ενδιαφερομένων για το ποσοστό (π.χ. αριθμό σελίδων, κεφαλαίων) ενός έργου που επιτρέπεται να αναπαραχθεί. Σε περίπτωση όμως που υπάρχει ειδική συμφωνία που προσδιορίζει μια συγκεκριμένη χρήση ενός έργου, η συμφωνία αυτή υπερισχύει του νόμου. Το ίδιο ισχύει και για τα ηλεκτρονικά κείμενα/τεκμήρια.

- Σύμφωνα με τον ελληνικό νόμο για τα πνευματικά δικαιώματα, «εάν για την ελεύθερη αναπαραγωγή του έργου χρησιμοποιούνται τεχνικά μέσα, όπως συσκευές εγγραφής ήχου ή εικόνας, φωτοτυπικά μηχανήματα ή ηλεκτρονικοί υπολογιστές, τότε (ως αντιστάθμισμα) οφείλεται εύλογη αμοιβή στο δημιουργό του έργου» η οποία ορίζεται σε ποσοστό 6% της αξίας για τις συσκευές εγγραφής ήχου και εικόνας, 4% για τις φωτοτυπικές συσκευές και το χαρτί φωτοτυπιών και 2% για τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Με το νόμο όμως 3049/2002 (άρθρο 14) ο προσδιορισμός της εύλογης αμοιβής (2%) επί της αξίας των ηλεκτρονικών υπολογιστών έπαψε να ισχύει με το σκεπτικό ότι ήδη καταβάλλεται εύλογη αμοιβή επί της αξίας των ψηφιακών μέσων αντιγραφής και αναπαραγωγής (όπως CD-ROM, CD-R, φορητοί μαγνητικοί δίσκοι χωρητικότητας άνω των 10Mbytes και σαρωτές).

Βάσει του άρθρου 21:

- Επιτρέπεται χωρίς την άδεια του δημιουργού, η αναπαραγωγή άρθρων δημοσιευμένων σε εφημερίδα ή σε περιοδικό, σύντομων αποσπασμάτων έργου ή τμημάτων σύντομου έργου, στο μέτρο που δικαιολογείται από τον επιδιωκόμενο σκοπό, εφόσον γίνεται αποκλειστικά για τη διδασκαλία ή τις εξετάσεις σε εκπαιδευτικό ίδρυμα, και εφόσον είναι σύμφωνη με τα χρηστά ήθη και εφόσον η αναπαραγωγή συνοδεύεται από την ένδειξη της πηγής και των ονομάτων του δημιουργού και του εκδότη. Σ' αυτό το σημείο επισημάνθηκε η ασάφεια του περιορισμού όσον αφορά στα «χρηστά ήθη», (δηλ. ποια είναι τα χρηστά ήθη;) και συζητήθηκε το κατά πόσο οι αναπαραγωγές που γίνονται για το reserve collection των βιβλιοθηκών εμπίπτουν στα πλαίσια της «διδασκαλίας».

Το άρθρο 22 αναφέρεται συγκεκριμένα στην αναπαραγωγή από βιβλιοθήκες και αρχεία. Σύμφωνα με αυτό:

- Οι μη κερδοσκοπικές βιβλιοθήκες και αρχεία επιτρέπεται να αναπαράγουν αντίτυπο έργου προκειμένου να το διατηρήσουν στη μόνιμη συλλογή τους ή να το μεταβιβάσουν σε άλλη βιβλιοθήκη ή αρχείο, εφόσον δεν υπάρχει δυνατότητα προμήθειας ενός τέτοιου αντιτύπου από την αγορά σε σύντομο χρόνο και με εύλογους όρους. Και εδώ επισημάνθηκε επίσης η ασάφεια του προσδιορισμού του «σύντομου χρόνου» (δηλ. πόσο ακριβώς ορίζεται το χρονικό διάστημα;), και των «εύλογων όρων» (δηλ. ο καθένας θέτει τους δικούς του όρους, βάσει της λογικής του). Σε αυτό το σημείο αναφέρθηκε ο ρόλος των Οργανισμών Συλλογικής Διαχείρισης (Collecting Societies), σύμφωνα με τους οποίους όλες οι ελληνικές βιβλιοθήκες θα πρέπει να πληρώνουν μια εύλογη αμοιβή για να έχουν το δικαίωμα να δανείζουν το υλικό τους στους χρήστες. Επίσης, εύλογη αμοιβή πρέπει να καταβάλλεται και για το δανεισμό φωτοτυπιών (π.χ. άρθρων περιοδικών) από τις βιβλιοθήκες.

Οδηγία 2001/29/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η οδηγία 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, εκδόθηκε για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων στην Κοινωνία της Πληροφορίας (Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε., αριθ. L167, της 22/06/2001, σ. 0010-0019).

Στο κεφάλαιο 2, το άρθρο 5.2.γ. επιτρέπει στις βιβλιοθήκες, σε εκπαιδευτικά ιδρύματα ή μουσεία και αρχεία ειδικές πράξεις αναπαραγωγής, αρκεί να μην αποσκοπούν σε κανένα οικονομικό ή εμπορικό όφελος. Η εξαίρεση αυτή δίνει ουσιαστικά στους χρήστες των βιβλιοθηκών το δικαίωμα αναπαραγωγής ενός έργου για τους παραπάνω σκοπούς και επίσης επιτρέπει το δανεισμό του υλικού από τις βιβλιοθήκες. Η εξαίρεση αυτή δεν υιοθετήθηκε από τον ελληνικό νόμο κατά την εναρμόνισή του με την παραπάνω Οδηγία με αποτέλεσμα οι ελληνικές βιβλιοθήκες να μην έχουν το δικαίωμα να δανείζουν το υλικό τους χωρίς την καταβολή εύλογης αμοιβής.

Στο ίδιο κεφάλαιο, το άρθρο 5.3.β. επιτρέπει την αναπαραγωγή ενός έργου όταν πρόκειται για χρήση προς όφελος προσώπων με ειδικές ανάγκες, οι οποίες συνδέονται άμεσα με την

αναπηρία και δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα, στο βαθμό που απαιτείται λόγω της συγκεκριμένης αναπηρίας. Ο κ. Marandola τόνισε πως η συγκεκριμένη εξαίρεση υιοθετήθηκε με το Ν 3057/2002 (άρθρο 28^Α), αλλά αναφέρεται μόνο σε τυφλά και κωφάλαλα πρόσωπα με δυνατότητα εφαρμογής και σε άλλες κατηγορίες προσώπων με αναπηρίες ύστερα από απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού. Με απόφαση και πάλι του Υπουργού Πολιτισμού μπορούν να καθορισθούν οι όροι εφαρμογής όλων των παραπάνω ρυθμίσεων. Ο κ. Marandola όμως επέστησε την προσοχή των συμμετεχόντων στο γεγονός ότι σύμφωνα με τη λεκτική διατύπωση του νόμου φαίνεται ότι για οποιαδήποτε εφαρμογή των ρυθμίσεων πρέπει να υπάρχει απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, γεγονός που μειώνει κατά πολύ τη εφαρμοσιμότητα του νόμου από τις βιβλιοθήκες.

Τέλος, το άρθρο 5.3.ιδ. επιτρέπει την αναπαραγωγή όταν η χρήση έχει ως σκοπό την έρευνα ή την ιδιωτική μελέτη, σε μέλη του κοινού μέσω εξειδικευμένων τερματικών στους χώρους συγκεκριμένων ιδρυμάτων (μη κερδοσκοπικές βιβλιοθήκες, μουσεία ή αρχεία), έργων και άλλου προστατευόμενου αντικειμένου που δεν υπόκεινται σε όρους αγοράς ή αδείας και τα οποία περιέχονται στις συλλογές τους. Η εξαίρεση αυτή έχει άμεση σχέση με προγράμματα ψηφιοποίησης που σχεδιάζουν να υλοποιήσουν πολλές ελληνικές βιβλιοθήκες. Η εξαίρεση αυτή δεν υιοθετήθηκε από τον ελληνικό νόμο.

Κατά τη διάρκεια της ημερίδας τέθηκαν και πολλά επιμέρους ερωτήματα σχετικά με διάφορες ενέργειες και λειτουργίες των βιβλιοθηκών. Ο απαντήσεις του κ. Marandola σε μερικά από αυτά παρουσιάζονται παρακάτω:

- Η μεταφόρτωση έτοιμων βιβλιογραφικών εγγραφών από άλλες βιβλιοθήκες (copy cataloguing) επιτρέπεται γιατί οι (περισσότερες) βιβλιογραφικές εγγραφές δεν μπορούν να θεωρηθούν πρωτότυπα έργα επί των οποίων υπάρχουν πνευματικά δικαιώματα.
- Η παραπομπή σε ιστοσελίδες μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είναι επιτρεπτή εφόσον πρόκειται για απλή αναφορά σε κάποια(ες) ηλεκτρονική(ες) διεύθυνση(εις) και όχι στη μεταφορά ολόκληρου του περιεχομένου μιας ιστοσελίδας.
- Η χρέωση των φωτοτυπιών στους χρήστες δεν καθιστά τις βιβλιοθήκες κερδοσκοπικές εφόσον το ποσό που χρεώνεται αντιστοιχεί στο κόστος με το οποίο επιβαρύνεται η βιβλιοθήκη για τη λειτουργία του εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για την

υπηρεσία αυτή και εφόσον προορίζεται για την κάλυψη αυτού του κόστους.

**3^Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΡΓΟΥ COINE
1 – 3 Απριλίου 2003
Βαρκελώνη, Ισπανία**

Η τρίτη συνάντηση των εταιρών του ευρωπαϊκού έργου COINE πραγματοποιήθηκε στη Βαρκελώνη της Ισπανίας κατά το διάστημα 1 - 3 Απριλίου 2003. Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας εκπροσώπησαν η κα Άννα Φράγκου και ο κ. Φίλιππος Κολοβός. Στη συνάντηση συζητήθηκαν θέματα σχετικά με την έως τώρα πρόοδο του έργου, καθώς επίσης και διάφορα μελλοντικά ζητήματα που πρόκειται να απασχολήσουν την περαιτέρω ανάπτυξη και υλοποίησή του. Ταυτόχρονα με τη συνάντηση των εταιρών πραγματοποιήθηκε και η πρώτη επίσημη ανασκόπηση του έργου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Επιτροπή Ανασκόπησης απαρτιζόταν από το διαχειριστή του προγράμματος, κ. Ian Piggot και από δύο κριτές, τους κ.κ. John Fitzgerald και Friso Visser. Από τους δύο κριτές, παραβρέθηκε στη συνάντηση ο κ. Friso Visser.

Κατά την 1^η ημέρα της συνάντησης συζητήθηκαν οι εργασίες του *ΠΕ5: Ανάπτυξη του Συστήματος*, στα πλαίσια του οποίου οι τεχνικοί εταίροι του έργου (οι εταιρείες παραγωγής λογισμικού MAC & FDI), παρουσίασαν για σχολιασμό την αρχική έκδοση του λογισμικού. Η παρουσίαση κινήθηκε σε δύο επίπεδα. Στο πρώτο επίπεδο παρουσιάστηκε η τεχνική υποδομή του συστήματος από την εταιρεία FDI, ενώ στο δεύτερο παρουσιάστηκε το περιβάλλον διασύνδεσης με το χρήστη (user interface) από την εταιρεία MAC. Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην υποστήριξη από το σύστημα λειτουργιών δημιουργίας θησαυρών και διασύνδεσης αυτών με πρότυπους θησαυρούς (π.χ. The Getty Art & Architecture Thesaurus, The Getty Thesaurus of Geographic Names), στην υποστήριξη πολυγλωσσίας στις λειτουργίες της αναζήτησης και ανάκτησης ιστοριών από τους χρήστες και στους τρόπους με τους οποίους οι τελευταίοι θα μπορούν να εισάγουν και να αναζητούν ιστορίες μέσω του περιβάλλοντος διασύνδεσης. Επίσης, συζητήθηκε και το θέμα της ορολογίας που θα χρησιμοποιηθεί στο περιβάλλον διασύνδεσης με το χρήστη και αποφασίστηκε ότι η ορολογία θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν λιγότερο τεχνική, έτσι ώστε να βοηθά και να μην αποτρέπει τη χρήση του συστήματος από τους χρήστες.

Η ανασκόπηση του έργου από την ειδική Επιτροπή πραγματοποιήθηκε τη 2^η ημέρα της συνάντησης. Η ανασκόπηση ξεκίνησε με μια γενική παρουσίαση του COINE από το Συντονιστή του έργου (CERLIM) και συνεχίστηκε με παρουσιάσεις σχετικά με την πρόοδο ανάπτυξης του συστήματος και με την πρόοδο που έχει κάνει ο κάθε εταίρος σχετικά με τις επαφές του με τους χρήστες, τη συλλογή, ψηφιοποίηση και περιγραφή του υλικού τους, την υπογραφή συμφωνιών, κλπ. Μετά την πραγματοποίηση των παρουσιάσεων τα μέλη της Επιτροπής Ανασκόπησης υπέβαλλαν ερωτήματα σε όλους τους εταίρους και επισήμαναν τα σημεία στα οποία θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην περαιτέρω πορεία του έργου. Ειδικότερα, επισήμαναν την έμφαση που δίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανάπτυξη ενός προγράμματος εκμετάλλευσης, το οποίο να εξασφαλίζει ως ένα βαθμό τη διατήρηση και τη συνέχιση κάθε έργου και μετά το πέρας του. Επίσης, συζητήθηκαν σημεία σχετικά με τις πρακτικές διάδοσης των αποτελεσμάτων των ευρωπαϊκών έργων.

**«GR-DEAN,
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ
ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΗΣ
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑμεΑ ΣΤΗΝ ΚΤΠ»
2 Απριλίου 2003
Ξενοδοχείο Κάραβελ, Αθήνα**

Την Τετάρτη 2 Απριλίου 2003 πραγματοποιήθηκε επίσκεψη της κας Παναγιώτας Πατραγκού, υπαλλήλου της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, στην Αθήνα για την παρακολούθηση της 1^{ης} Ημερίδας και Δημόσιας Διαβούλευσης με θέμα «GR-DeAN, Το Εθνικό Δίκτυο για την προώθηση της Καθολικής Πρόσβασης και ισότιμης συμμετοχής ΑΜΕΑ στην ΚτΠ».

Η ημερίδα διοργανώθηκε από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών που υλοποιεί, ως Τελικός Δικαιούχος, το Έργο «Οργάνωση και υποστήριξη του Εθνικού Δικτύου GR-DeAN (e-Accessibility.gr) για την προώθηση της Καθολικής Πρόσβασης στην Κοινωνία της Πληροφορίας», στα πλαίσια του Μέτρου 5.3 «Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ» του Άξονα 5 του ΕΠ της ΚτΠ.

Η ημερίδα αποτελούνταν από δύο ενότητες. Κατά την πρώτη ενότητα παρουσιάστηκαν θέσεις και προσδοκίες από την υλοποίηση του

παραπάνω έργου από τον Πρόεδρο του European Disability Forum και Πρόεδρο της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, κ. Γιάννη Βαρδακαστάνη, τον Ειδικό Γραμματέα για την Κοινωνία της Πληροφορίας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Γιάννη Καλογήρου, τον Εκπρόσωπο του «Αναπηρία τώρα» κ. Νίκο Βουλγαρόπουλο και την Προϊσταμένη της Μονάδας Β1 της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΕΠ της ΚτΠ και υπεύθυνης του έργου, κας Βασιλικής Κολυβά.

Συγκεκριμένα κατά την ομιλία του, ο κ. Βαρδακαστάνης επισήμανε την αναγκαιότητα ένταξης και χρηματοδότησης έργων με κριτήριο την προσβασιμότητά τους από άτομα με αναπηρίες, ενώ τόνισε ότι μέσα από τα έργα που υλοποιούνται στα πλαίσια της Κοινωνίας της Πληροφορίας επιδιώκεται μια κοινωνική αλλαγή που αφορά στο σύνολο της κοινωνίας και όχι μόνο στα άτομα με αναπηρίες.

Ο κ. Καλογήρου τόνισε ότι η Δράση e-Accessibility στοχεύει στο να δημιουργήσει ψηφιακά εγγράμματους χρήστες, ενώ για να επιτευχθούν αποτελεσματικότερα οι στόχοι του προγράμματος τόνισε ότι αυτό θα υλοποιηθεί ως ένα διυπουργικό πρόγραμμα.

Ο κ. Βουλγαρόπουλος στην τοποθέτησή του επισήμανε την αδυναμία της Ελλάδας να παράγει η ίδια τεχνολογία για την κάλυψη αναγκών των ομάδων αναπήρων (π.χ. κατασκευή αναπηρικών καροτσιών) και την αναγκαιότητα της επικέντρωσης των ελληνικών εταιριών ή φορέων έρευνας και τεχνολογίας στην συμβατότητα της σύγχρονης τεχνολογίας και την προσαρμογή της στα ελληνικά περιβάλλοντα. Επίσης, εξέφρασε την αισιοδοξία του για τα αποτελέσματα του προγράμματος, μια και θα δοθεί η δυνατότητα κριτικής του δημόσιου λόγου που θα εκφράζει τα ιδιαίτερα προβλήματα των Ελλήνων αναπήρων, καθώς και η δυνατότητα να βρεθούν λύσεις σε θεσμικά προβλήματα εξαιτίας του κύρους των φορέων που συμμετέχουν σ' αυτό. Τέλος, ανέφερε ότι το θέμα δεν είναι οι ίσες ευκαιρίες που επιθυμούν τα άτομα με αναπηρίες στην Ελλάδα αλλά η ίση μεταχείριση.

Η κα Κολυβά έκανε μια σύντομη αναφορά στο συγκεκριμένο έργο ως προς την επίδρασή του σε άλλα έργα και το πλαίσιο δράσης του, επισημαίνοντας ότι το έργο θα διαπεράσει οριζόντια σε όλα τα μέτρα και θα επηρεάσει όλες τις δράσεις για ΑμεΑ σ' όλους τους άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Επιπλέον, τόνισε ότι οι Τελικοί Δικαιούχοι του έργου νοείται ότι είναι όλα τα Υπουργεία, οι Οργανισμοί Τοπικής

Αυτοδιοίκησης, οι Φορείς Συλλόγων Αναπήρων κλπ.

Μετά τις ομιλίες των παραπάνω ατόμων ακολούθησαν παρεμβάσεις και τοποθετήσεις εκπροσώπων φορέων, ειδικών σε θέματα που άπτονται της κάλυψης αναγκών των ατόμων με αναπηρίες.

Πρώτη παρέμβαση έγινε από εκπρόσωπο του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, κου Μπένου, ο οποίος παρουσίασε συντόμως τα προγράμματα που υλοποιούνται από το Υπουργείο και αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση των πολιτών, επομένως και των ατόμων με αναπηρίες. Ενδεικτικά, αναφέρθηκαν τα Προγράμματα «Πολιτεία» το οποίο χρηματοδοτεί έργα παρέμβασης σε Κτίρια Δημοσίων Υπηρεσιών ώστε να είναι προσπελάσιμα από όλους και «Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών» το οποίο έχει ως άξονα τον σχεδιασμό συστημάτων που θα είναι προσβάσιμα από όλους.

Δεύτερη παρέμβαση έγινε από τον κ. Κουρουπέτρογλου, Επίκουρου Καθηγητή του Τομέα Επικοινωνιών και Επεξεργασίας Σήματος του Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο κ. Κουρουπέτρογλου έκανε μια σύντομη αναφορά στις εφαρμογές που έχουν αναπτυχθεί από το συγκεκριμένο Τμήμα του ΕΚΠΑ και αφορούν στον τομέα της τεχνολογίας της ομιλίας και της πρόσβασης στο περιεχόμενο για άτομα με προβλήματα όρασης και εξέφρασε την θετική γνώμη του για την χρησιμότητα του Εθνικού αυτού Δικτύου ως εργαλείο ανταλλαγής πληροφοριών και γνώσεων μεταξύ των φορέων, από τον απλό χρήστη του Δικτύου ως τα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Ακολούθησε παρέμβαση από εκπρόσωπο του Ινστιτούτου Επεξεργασίας του Λόγου του Υπουργείου Ανάπτυξης, ο οποίος αναφέρθηκε επιγραμματικά στη δράση και ενασχόληση του Ινστιτούτου στην ανάπτυξη της γλωσσικής τεχνολογίας για την ελληνική γλώσσα, καθώς και τα προϊόντα που έχουν αναπτυχθεί και παραχθεί για την κάλυψη των αναγκών των ατόμων με αναπηρίες.

Η επόμενη παρέμβαση έγινε από εκπρόσωπο του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών, ο οποίος ανέφερε την συμβολή του Ινστιτούτου στην ανάπτυξη εφαρμογών που άπτονται σε θέματα ατόμων με αναπηρίες, κάνοντας μνεία στην ανάπτυξη ειδικών επεξεργαστών κειμένου για την απασχόληση των ΑμεΑ σε προσβάσιμο εργασιακό περιβάλλον διοικητικής απασχόλησης.

Από την Μονάδα Αγωγής Κωφών, που ανήκει στο Εργαστήριο Παιδαγωγικής Έρευνας του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών, παρενέβη η κα Βενέττα Λαμπροπούλου, Καθηγήτρια, Υπεύθυνη της προαναφερόμενης Μονάδας, εκφράζοντας την επιθυμία της για γνωριμία και συνεργασία με φορείς που παρέχουν εξειδικευμένη γνώση και ασχολούνται με έρευνα σε τομείς που αφορούν ΑμεΑ, γεγονός που όπως ανέφερε η ίδια φαίνεται να προωθείται από την υλοποίηση του έργου για την οργάνωση του Εθνικού Δικτύου GR-DeAN.

Η τελευταία παρέμβαση έγινε από την σύζυγο του κ. Ιωάννη Δαρζέντα, Καθηγητή και Προέδρου του Τμήματος Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Μιλώντας εκ μέρους του τόνισε τον ρόλο του Τμήματος στην εκπαίδευση των φοιτητών του και μελλοντικών νέων σχεδιαστών προϊόντων σύγχρονης τεχνολογίας για την προώθηση της ιδέας “Design for All”.

Μετά τις παρεμβάσεις και τοποθετήσεις των ειδικών παρουσιάστηκε το έργο «Εθνικό Δίκτυο GR-DeAN» από τον Αναπλ. Καθηγητή του Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Κωνσταντίνο Στεφανίδη, Συντονιστή του έργου και Διευθυντή του Ινστιτούτου Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας.

Το Εθνικό Δίκτυο GR-DeAN (e-Accessibility.gr) αποτελεί τη συμμετοχή της Ελλάδος στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο EDeAN. Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο – μέλος του EDeAN, είναι το Κέντρο Καθολικής Πρόσβασης και Υποστηρικτικών Τεχνολογιών του Ινστιτούτου Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας σε στενή συνεργασία με την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑΕΑ).

Κύριος στόχος του έργου είναι να δώσει σε όλους τους πολίτες πρόσβαση στις ευκαιρίες, στη γνώση και στις αγορές εργασίας που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες και να βρίσκεται αλληλέγγυα σε όσους δεν έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν.

Οι κύριες δραστηριότητες του έργου είναι:

α) η υποστήριξη της δημιουργίας και οργάνωσης πέντε (5) Ομάδων Ειδικού Ενδιαφέροντος και

β) η παροχή προσβάσιμων υπηρεσιών «εικονικής δικτύωσης» στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα μέσω της διαδικτυακής πύλης <http://www.e-accessibility.gr>.

Οι πέντε Ομάδες Ειδικού Ενδιαφέροντος (ΟΕΕ) θα αναπτύξουν τις εξής δραστηριότητες:

1. Έρευνα, νέες τεχνολογίες & προσβασιμότητα. Καταγραφή απαιτήσεων χρηστών και ανταλλαγή γνώσεων.
2. Εκπαίδευση στην Σχεδίαση για Όλους. Θέματα δημιουργίας και προώθησης περιεχομένου.
3. Πολιτική, Κανονισμοί και Νομοθεσία. Καταγραφή θεσμικών θεμάτων του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου με συντονισμένο τρόπο.
4. Παραδείγματα Χρήσης Τεχνολογικών Εφαρμογών. Επιδίωξη συναντήσεων χρηστών και παραγωγών προϊόντων για πιο ικανοποιητικά αποτελέσματα.
5. e-Accessibility forum.

Το GR-DeAN είναι ανοικτό δίκτυο που απευθύνεται σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς που ασχολούνται ενεργά με θέματα ηλεκτρονικής πρόσβασης ΑμεΑ, και ειδικότερα οργανισμούς που ειδικεύονται σε θέματα Σχεδίασης για Όλους και Καθολικής Πρόσβασης για την ισότιμη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία και άλλων ευπαθών ομάδων του πληθυσμού στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η εγγραφή των μελών του Δικτύου γίνεται μέσω της διαδικτυακής πύλης <http://www.e-accessibility.gr>.

Κλείνοντας την εισήγησή του ο κ. Στεφανίδης ανακοίνωσε ότι μέχρι το τέλος του 2003 θα δημοσιευτεί ένας Οδηγός για την κατασκευή προσβάσιμων ιστοσελίδων και διαδικτυακών πύλων.

Η πρώτη ενότητα ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση της διαδικτυακής πύλης από τον κ. Γιώργο Παπατζανή, συνεργάτη του Ινστιτούτου Πληροφορικής του ΙΤΕ. Κατά την διάρκεια της δεύτερης ενότητας έγινε ανοικτή συζήτηση – διαβούλευση σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία του εθνικού δικτύου. Την συζήτηση συντόνιζε ο Πρόεδρος της ΕΣΑΕΑ κ. Βαρδακαστάνης.

Ο κ. Βασίλειος Κουρμπέτης, Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής και Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος Ειδικής Αγωγής στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, αναφέρθηκε στα ιδιαίτερα προβλήματα προσβασιμότητας στο γραπτό λόγο των Ελλήνων κωφών.

Ο κ. Γαβριήλ Σαραντίδης (τυφλός), εκπρόσωπος του Κέντρου Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών, τόνισε την αναγκαιότητα του σχεδιασμού των προϊόντων, που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μη από τα άτομα με αναπηρίες, με σύγχρονες

προδιαγραφές, ώστε να τα καθιστούν προσβάσιμα σε όλους.

Ο κ. Βαρδακαστάνης σε απάντηση των θέσεων των δύο παραπάνω ομιλητών δήλωσε ότι κινείται το θέμα θέσπισης νομοθεσίας για την υποχρεωτική προσβασιμότητα των δημόσιων ιστοσελίδων με τις συστάσεις του προτύπου W3C-WAI, ωστόσο τόνισε ότι οι δυσκολίες επικοινωνίας κάποιων ευπαθών ομάδων (όπως των κωφών) με το γραπτό λόγο απορρέουν από το σύστημα εκπαίδευσης των ατόμων αυτών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και εκεί θα πρέπει να επικεντρωθεί η επίλυσή τους.

Ο κ. Παναγιώτης Τσίγγανος (τετραπληγικός Α5), Βιολόγος, Ελεύθερος Επαγγελματίας και Υπεύθυνος της επιχείρησης με την επωνυμία "NetLab Ανάπτυξη Εφαρμογών Αυτοματοποίησης & Internet", πρότεινε την κατηγοριοποίηση των ΑμεΑ ανά πάθηση εξαιτίας της διαφοροποίησης των αναγκών τους, καθώς και την επικοινωνία των χρηστών και των φορέων του Δικτύου με τη χρήση της τεχνολογίας της τηλε-διάσκεψης για την άμεση και αποτελεσματικότερη ανταλλαγή απόψεων μεταξύ όλων των ατόμων με αναπηρίες (παραπληγικών-κωφών-τυφλών).

Σε απάντηση του κου Τσίγγανου, ο κ. Στεφανίδης ανέφερε ότι σκοπός του έργου είναι να μην απομονώσει την επικοινωνία μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών αναπήρων, διότι η πληροφόρηση στις σύγχρονες τεχνολογίες μπορεί να ευνοήσει πολλές ομάδες ευπαθών ατόμων. Τόνισε δε, ότι οι Ομάδες Ειδικού Ενδιαφέροντος που θα δημιουργηθούν θα συγκροτηθούν με τη συμμετοχή φορέων που θα εκπροσωπούν όλους τους αναπήρους. Επίσης, ανέφερε ότι προς το παρόν έχουν επιλεγεί άλλα μέσα επικοινωνίας μεταξύ των χρηστών του Δικτύου εκτός της τηλε-διάσκεψης, πρόταση η οποία όμως θα τεθεί υπό σκέψη. Τέλος, ανέφερε ότι μέσα από την διαδικτυακή πύλη θα παρέχεται η πρόσβαση σε υπάρχουσες πηγές πληροφόρησης, ώστε να γίνουν γνωστές οι εφαρμογές και οι δραστηριότητες των Ιδρυμάτων, Ινστιτούτων, Συλλόγων και άλλων ελληνικών και διεθνών φορέων σε θέματα που αφορούν στα ΑμεΑ.

Η ημερίδα αυτή έδωσε την δυνατότητα σε όλους τους συμμετέχοντες, αφενός να γνωρίσουν τους κυριότερους ελληνικούς φορείς που ασχολούνται με θέματα των ΑμεΑ από άποψη παροχής είτε υπηρεσιών, είτε τεχνολογίας και αφετέρου να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για την συμμετοχή τους στο Εθνικό Δίκτυο και τις Ομάδες Ειδικού Ενδιαφέροντος που θα δημιουργηθούν.

"THE ACTIVE ROLE OF LIBRARIES IN WEB BASED EDUCATION"

11 Απριλίου 2003

Πανεπιστήμιο Πατρών

Την Παρασκευή 11 Απριλίου 2003 πραγματοποιήθηκε ημερίδα από τη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πατρών με θέμα την ενεργό συμμετοχή των βιβλιοθηκών στα προγράμματα ηλεκτρονικών μαθημάτων. Η ημερίδα παρακολούθηθηκε από την κα Ράνια Σιάτρη, η οποία εργάζεται για τη βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Μακεδονίας, στα πλαίσια του έργου Πλοηγός (ΕΠΕΑΕΚ II) στο Πρόγραμμα Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων. Η ημερίδα άνοιξε με το χαιρετισμό που απεύθυνε η κα Κ. Συνέλλη Διευθύντρια της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου της Πάτρας. Κατά τη διάρκεια της ημερίδας έγιναν οι παρακάτω παρουσιάσεις:

Roger Matthews. «Organizational factors in selecting and supporting a VLE».

Ο πρώτος ομιλητής, ο Roger Matthews παρουσίασε πρακτικά ζητήματα που αφορούν στο στήσιμο και στη συντήρηση ενός συστήματος υποστήριξης ηλεκτρονικών μαθημάτων. Η θέση του ως αναπληρωτή διευθυντή των συστημάτων πληροφόρησης στο Πανεπιστήμιο του Aberystwyth στην Ουαλία, του έδωσε την ευκαιρία να παρακολουθήσει και να επιβλέψει την όλη διαδικασία από την αρχή. Το Aberystwyth αγόρασε το εμπορικό πακέτο Blackboard το 2000 και μέχρι σήμερα έχουν ενσωματωθεί 379 μαθήματα.

Ο Matthews τόνισε επανειλημμένα το πόσο σημαντική ήταν για την επιτυχία αυτού του εγχειρήματος η επίσημη υποστήριξή του από το Πανεπιστήμιο. Η ομάδα που εργάστηκε για αυτό αποτελείτο από καθηγητές και προσωπικό που θεωρούνταν αυθεντίες στις μεθόδους διδασκαλίας, από σχεδιαστές ιστοσελίδων, άτομα της κεντρικής διοίκησης με σκοπό τη διάδοση και προώθηση του πακέτου στην ακαδημαϊκή κοινότητα, και προσωπικό από τις υπηρεσίες πληροφόρησης (πληροφορικούς και βιβλιοθηκονόμους). Δύο πιλοτικές εφαρμογές του πακέτου έδειξαν ότι τόσο το εκπαιδευτικό προσωπικό όσο και οι φοιτητές ήταν ευχαριστημένοι πιστεύοντας ότι διευκολύνει και εμπλουτίζει την εκπαιδευτική διαδικασία.

Προβλήματα τα οποία αναφέρθηκαν εντοπίστηκαν σε θέματα ιδιοκτησίας του πακέτου (ανοικτός κώδικας, άδειες χρήσης). Μετά το πέρας του πρώτου πιλοτικού έγινε ξεκάθαρο ότι

την ευθύνη για τη λειτουργία και την υποστήριξη του πακέτου δεν είναι δυνατό να την έχει ένα κέντρο συστημάτων πληροφόρησης ή η βιβλιοθήκη αλλά μία κεντρική υπηρεσία του πανεπιστημίου που θα μπορεί να έχει τη μέγιστη δυνατή ενδο-πανεπιστημιακή επικοινωνία, και ευελιξία τόσο σε οικονομικά όσο και διαδικαστικά ζητήματα. Θεωρήθηκε επίσης ότι η αυτόνομη ύπαρξη ενός πακέτου δεν μπορεί να αναδείξει το μέγιστο των δυνατοτήτων του και απαιτείται η ενσωμάτωσή του σε ένα ευρύτερο Managed Learning Environment, το οποίο μπορεί να εξασφαλίσει ομοιογένεια όλων των πληροφοριών που διατίθενται από το πανεπιστήμιο, διαδραστικότητα πληροφοριών μεταξύ των διαφόρων συστημάτων και ένταξη των πηγών της βιβλιοθήκης.

Η υποστήριξη των χρηστών του Blackboard αποτέλεσε επίσης ένα μεγάλο κεφάλαιο αυτής της διαδικασίας. Εντοπίστηκαν οι εξής ομάδες χρηστών, ακαδημαϊκοί, φοιτητές, χειριστές του πακέτου, προσωπικό βιβλιοθήκης και του κέντρου συστημάτων.

Paul Bailey, Melanie Keady, Linda Swanson. «Linking digital libraries with Virtual Learning Environments».

Οι επόμενοι τρεις ομιλητές ήταν από το πανεπιστήμιο του Derby και η μία παρουσίαση αποτελούσε συνέχεια της άλλης. Ο Paul Bailey διευθυντής προγραμμάτων της ομάδας ανάπτυξης του JISC παρουσίασε το DIVLE (Linking Digital libraries with VLEs) μια από τις δραστηριότητες του JISC. Στόχος του προγράμματος είναι να εξερευνήσει τα τεχνικά παιδαγωγικά και οργανωτικά ζητήματα που υπάρχουν κατά τη σύζευξη μίας ψηφιακής βιβλιοθήκης και ενός εικονικού περιβάλλοντος εκπαίδευσης (Virtual Learning Environment-VLE) με απώτερο σκοπό τη δημιουργία ενός μοντέλου και κατευθυντήριων γραμμών που θα μπορούν να είναι εφαρμόσιμα και σε άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Στη συνέχεια η Melanie Keady παρουσίασε ένα από τα πακέτα εργασίας του DIVLE το EnCoRe (ENriching COurses with RESources), που σαν στόχο έχει να βοηθήσει το προσωπικό και τους φοιτητές να αποκτήσουν εύκολη πρόσβαση σε μία μεγάλη γκάμα ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης που διατίθενται τόσο από το πανεπιστήμιο όσο και εκτός πανεπιστημίου. Η δημιουργία μίας σειράς εργαλείων θα θέσει στην υπηρεσία του χρήστη διαδραστικές πηγές εκπαίδευσης που θα ενοποιούν το εκπαιδευτικό υλικό, τη συλλογή κρατημένων βιβλίων και άρθρων, τη συλλογή της βιβλιοθήκης, το αρχείο εξετάσεων, αίτηση για διακανονισμό

πνευματικών δικαιωμάτων (copyright clearance) και άλλα.

Τέλος η Linda Swanson που είναι η υπεύθυνη της βιβλιοθήκης για τους διακανονισμούς των πνευματικών δικαιωμάτων παρουσίασε τα πλεονεκτήματα των ηλεκτρονικών πηγών και το πώς έχουν επηρεάσει τη βιβλιοθήκη τους. Κυρίως αναφέρθηκε στην προσωπική της εμπειρία από τη βιβλιοθήκη εντοπίζοντας κάποια από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και επεσήμανε τρόπους με τους οποίους αυτά θα μπορούσαν να επιλυθούν ή να παρακαμφθούν. Μετά το τέλος αυτών των τριών ομιλιών ακολούθησε ένα hands-on session όπου δόθηκαν κωδικοί για ελεγχόμενη πρόσβαση στο MLE του πανεπιστημίου του Derby.

Merv Stapleton. «Linking libraries and VLEs: the human touch».

Ακολούθησε η ομιλία του Merv Stapleton που είναι διευθυντής του e-learning στο Κολέγιο της πόλης του Sunderland. Το Κολέγιο αποφάσισε να επαναπροσδιορίσει τη θέση του στην εκπαίδευση εξ αποστάσεως το 2001 δεδομένου του μεγάλου αριθμού φοιτητών μερικής παρακολούθησης. Αποφασίστηκε να αγοραστεί το λογισμικό πακέτο Blackboard και συστάθηκε μία ομάδα που ανέλαβε να αναπτύξει τη στρατηγική του Κολεγίου, την αγορά και στήριξη του πακέτου, καθώς επίσης και την περαιτέρω διάδοσή του. Μετά το πέρας κάποιων εισαγωγικών σχολίων ο Stapleton εστίασε την προσοχή του στη σύγκριση των προσόντων που απαιτούνται από ένα βιβλιοθηκονόμο και έναν διαχειριστή εικονικού περιβάλλοντος εκπαίδευσης (VLE). Η παρουσίαση ήταν σύντομη και ακολούθησε περιήγηση στο σύστημα του Κολεγίου καθώς δόθηκαν κωδικοί πρόσβασης σε όλους τους παρευρισκόμενους.

Βικτορία Δασκάλου. «The challenges of integration with telematic infrastructure».

Τέλος η Κα Βικτορία Δασκάλου παρουσίασε τις προσπάθειες του Πανεπιστημίου της Πάτρας για την υιοθέτηση ενός πακέτου εικονικού περιβάλλοντος εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα έκανε παρουσίαση του E-Class, μίας πλατφόρμας σύγχρονης εκπαίδευσης που βασίστηκε στο λογισμικό ανοιχτού κώδικα Classroom Online” και τροποποιήθηκε και ελληνοποιήθηκε από ομάδα δράσης του GUNet.

Η ημερίδα αποτέλεσε ένα εφελκυστικό για την ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών μεταξύ βιβλιοθηκονόμων και άλλων επαγγελματιών που η ενασχόλησή τους είναι στενά συνδεδεμένη με την υιοθέτηση και το στήσιμο ενός εικονικού περιβάλλοντος εκπαίδευσης.

**ERPANET TRAINING SEMINAR,
“PRESERVING THE WEB”,
ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ,
22 – 24 ΜΑΪΟΥ 2003
Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα**

Στο διάστημα από 22 έως 24 Μαΐου 2003 πραγματοποιήθηκε στην Κέρκυρα εκπαιδευτικό σεμινάριο σχετικό με θέματα συντήρησης ψηφιακών αντικειμένων στο Διαδίκτυο. Το σεμινάριο είχε τίτλο “*Preserving the Web*” και οργανώθηκε από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο στα πλαίσια του ευρωπαϊκού έργου ERPANET. Στο σεμινάριο συμμετείχε από τη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ο κ. Φίλιππος Κολοβός.

Το ERPANET έχει ως βασικό στόχο την καθιέρωση μιας επεκτάσιμης και αυτό-διαχειριζόμενης Ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας που θα λειτουργεί ως ένας εικονικός χώρος «διαλογής» και ως μια βάση γνώσεων στον τομέα της συντήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς και των επιστημονικών ψηφιακών αντικειμένων. Το κυρίαρχο χαρακτηριστικό γνώρισμα του ERPANET είναι η προσφορά δυνατότητας για ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με το state-of-the-art της ψηφιακής συντήρησης και μεταφοράς εμπειριών μεταξύ ατόμων και ιδρυμάτων. Ειδικότερα, το ERPANET στοχεύει στην παροχή μιας σειράς υπηρεσιών (π.χ. παροχή συμβουλών, κατάρτιση, θεματικά εργαστήρια και φόρουμ, κλπ) στον τομέα της δημιουργίας πληροφοριών και στους χρήστες παρέχοντας προσιτά εργαλεία, γνώσεις και εμπειρία. Ωστόσο, το ERPANET δεν θα πραγματοποιήσει άμεσα νέα έρευνα για την ανάπτυξη τέτοιων εργαλείων, αλλά θα επικεντρωθεί στη δημιουργία μιας συνεπούς πλατφόρμας συνεργασίας και διάχυσης των αποτελεσμάτων έρευνας και εμπειρίας στη συντήρηση ψηφιακών αντικειμένων. Το ERPANET χρηματοδοτείται στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος IST, ξεκίνησε το Νοέμβριο του 2001 και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Οκτώβριο του 2004.

Το σεμινάριο ξεκίνησε το μεσημέρι της Πέμπτης 22 Μαΐου με δύο εναρκτήριες παρουσιάσεις σχετικές με την συντήρηση ψηφιακών αντικειμένων. Η πρώτη πραγματοποιήθηκε από τον κ. Andreas Rauber (Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο της Βιέννης, Αυστρία), με τίτλο “*Preserving the Web – Who, What, Where, When – and How*”. Η παρουσίαση του κ Rauber επικεντρώθηκε στις σημαντικές διαστάσεις που έχει πάρει η ανάγκη της συντήρησης ψηφιακού υλικού, όχι μόνο στο περιβάλλον του παγκόσμιου ιστού στο Διαδίκτυο, αλλά και στο περιβάλλον

των ενδοδικτύων (Intranets) των διαφόρων εμπορικών επιχειρήσεων. Ειδικότερα, η παρουσίαση έθεσε τα βασικά ερωτήματα που θα πρέπει να απαντηθούν (Ποιος, Τι, Που, Πότε, Πως) προκειμένου να οδηγηθούμε σε μια οργανωμένη και αποδοτική λύση στο πρόβλημα της συντήρησης ψηφιακού υλικού και ολοκληρώθηκε με την επισκόπηση των άρθρων του καταστατικού της UNESCO για τη συντήρηση της ψηφιακής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η δεύτερη παρουσίαση πραγματοποιήθηκε από τους κ.κ. Γ. Μπόκο και Β. Χρυσικόπουλο (Ιόνιο Πανεπιστήμιο) και είχε τίτλο: “*Similarities and dissimilarities between the conventional and the web-base publishing environment*”. Το θέμα της παρουσίασης ήταν η επισκόπηση των βασικών ομοιοτήτων και, κυρίως, των διαφορών μεταξύ του παραδοσιακού περιβάλλοντος δημοσίευσης και του περιβάλλοντος δημοσίευσης που βασίζεται στον παγκόσμιο ιστό, αναφορικά με το θέμα της συντήρησης του ψηφιακού περιεχομένου. Ειδικότερα, προσδιορίστηκαν οι χαρακτηριστικότερες διαφορές μεταξύ των δύο παραπάνω και έγινε προσπάθεια επεξήγησης του λόγου για τον οποίο οι ριζικές αυτές διαφορές θέτουν διαφορετικά προβλήματα και συνεπώς, απαιτούν εξ’ ολοκλήρου διαφορετικούς τρόπους αντιμετώπισης στο πρόβλημα της συντήρησης του ψηφιακού περιεχομένου.

Η δεύτερη ημέρα του σεμιναρίου ξεκίνησε το πρωί της Παρασκευής 23 Μαΐου και περιελάμβανε δύο ενότητες. Το θέμα της πρώτης ενότητας ήταν: “*Appraisal and acquisition (what and how to preserve)*” και αποτελούνταν από δύο παρουσιάσεις. Η πρώτη παρουσίαση πραγματοποιήθηκε από τον κ. Filip Boudrez (Έργο DAVID, Ολλανδία), με τίτλο “*Preserving Websites: controlling the life-cycle*” και αφορούσε κυρίως μεθόδους συντήρησης ιστότοπων. Αρχικά έγινε μια θεωρητική προσέγγιση στα προβλήματα που παρουσιάζει η συντήρηση ενός ιστότοπου, όπως για παράδειγμα οι διαφορετικές απαιτήσεις που παρουσιάζει το περιεχόμενο «στατικών» από αυτό των «δυναμικών/διαδραστικών» ιστότοπων, οι ιδιαίτερες απαιτήσεις που παρουσιάζουν οι ιστότοποι που είναι σχεδιασμένοι αποκλειστικά για συγκεκριμένους web browsers (π.χ. Dynamic HTML σε σύγκριση με την στατική HTML του W3C), κλπ. Στη συνέχεια περιγράφηκαν τρόποι/μέθοδοι αρχειοθέτησης ιστότοπων και δόθηκαν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του καθενός. Η παρουσίαση ολοκληρώθηκε με την περιγραφή ενός πρακτικού παραδείγματος αρχειοθέτησης ενός ιστότοπου (antwerpen.be), όπου ειδικότερα παρουσιάστηκαν τα προβλήματα που εμφανίστηκαν, οι λύσεις που δόθηκαν και οι μέθοδοι που εντέλει ακολουθήθηκαν.

Η δεύτερη παρουσίαση πραγματοποιήθηκε από την κα. Annette Siegenthaler (*Die Deutsche Bibliothek, Γερμανία*) και είχε τίτλο “*Software – Invariant Archiving of Relational Databases (SIARD)*”. Το θέμα της παρουσίασης ήταν η επισκόπηση των διαδικασιών υποβολής και απόκτησης δεδομένων και μεταδεδωμένων ηλεκτρονικών δημοσιεύσεων (π.χ. εργασιών, newsletters, e-journals, e-books, κλπ) που έχουν αναπτυχθεί και υλοποιηθεί από την Deutsche Bibliothek της Γερμανίας. Η παρουσίαση συμπεριλάμβανε επίσης και θέματα πρόσβασης των χρηστών στην αρχειοθέτηση και ανάκτηση των δεδομένων. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη διαδικασία που ακολουθείται για τα newsletters, όπου δόθηκε μάλιστα και η προοπτική του τρόπου με τον οποίο αναμένεται αυτή η διαδικασία να ενισχυθεί και να αυτοματοποιηθεί.

Η δεύτερη ενότητα είχε θέμα: “*Standards, rules and best practice for qualified web preservation*” και περιελάμβανε τρεις παρουσιάσεις. Η πρώτη παρουσίαση πραγματοποιήθηκε από την κα. Gabriella Scipione (Cineca, Bologna, Ιταλία) και είχε τίτλο: “*mEDRA project: multilingual European DOI Registration Agency*”. Η παρουσίαση περιελάμβανε δύο μέρη. Το θέμα του πρώτου μέρους ήταν μια επισκόπηση του συστήματος DOI (Document Object Identifier), ενός νέου προτύπου που αναπτύσσεται με στόχο τον ακριβή προσδιορισμό ψηφιακών αντικειμένων σε δικτυακά περιβάλλοντα όπως το Διαδίκτυο. Το DOI μπορεί να εφαρμοστεί σε διάφορα είδη ψηφιακών αντικειμένων, όπως απλό κείμενο, φιλμ, βίντεο, φωτογραφίες, εγγραφές μιας βάσης δεδομένων, πιστοποιητικά, κλπ. παρέχοντας δύο σημαντικές υπηρεσίες:

- *Ακριβή προσδιορισμό του αντικειμένου σε ολόκληρο το Διαδίκτυο χωρίς ασάφειες, αποδίδοντας του μια μοναδική διεύθυνση (DOI) και*
- *Δυνατότητα ανάκτησης του αντικειμένου αυτού μέσω του Διαδικτύου σε μόνιμη βάση ακόμη και αν το αντικείμενο αλλάξει ηλεκτρονικές τοποθεσίες (λ.χ. υπολογιστές συνδεδεμένους στο Διαδίκτυο)*

Τα θέματα που καλύφθηκαν σχετικά με το σύστημα DOI αφορούσαν τους γενικούς στόχους και επιδιώξεις εφαρμογής του, τους τρόπους σύνταξής του, τα πλεονεκτήματα χρήσης του, την περιγραφή του συστήματος διευθυνσιοδότησής του και τα οφέλη που θα μπορούσε να αποφέρει η χρήση του συστήματος αυτού στη συντήρηση ψηφιακών αντικειμένων στο Διαδίκτυο.

Το δεύτερο μέρος της παρουσίασης αφορούσε περισσότερο την περιγραφή του Ευρωπαϊκού έργου mEDRA, το οποίο έχει ως βασικό στόχο

την εγκαθίδρυση μιας πολυγλωσσικής Ευρωπαϊκής αντιπροσωπείας ανάθεσης διευθύνσεων DOI σε ιδρύματα και οργανισμούς για πολλών ειδών εφαρμογές, σε αντίθεση με τις υπάρχουσες αντιπροσωπείες, οι οποίες αφενός είναι προσανατολισμένες στην παροχή DOIs για περιεχόμενο κυρίως στην Αγγλική γλώσσα και αφετέρου προσανατολίζονται σε παροχή DOIs μόνο για ορισμένου τύπου εφαρμογές. Το έργο mEDRA έχει ξεκινήσει από τον Ιούλιο του 2002 και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2004.

Η δεύτερη παρουσίαση πραγματοποιήθηκε από τον κ. Perluigi Feliciati (Εθνικά αρχεία Ιταλίας, Ρώμη, Ιταλία) και είχε τίτλο: “*Minerva Project: guidelines for managing and maintaining the web material in public services*”. Όπως υποδηλώνεται και από τον τίτλο, το κύριο θέμα της παρουσίασης αφορούσε το Ευρωπαϊκό έργο MINERVA. Το MINERVA, χρηματοδοτείται στα πλαίσια του προγράμματος IST και συντονίζεται από το Ιταλικό Υπουργείο Πολιτισμού. Οι στόχοι του αφορούν στο συντονισμό μιας κοινής πλατφόρμας και την παραγωγή οδηγιών και συστάσεων για εθνικές πολιτικές ψηφιοποίησης, δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ποιότητα του περιεχομένου, στην πρόσβαση σε αυτό και στη μακρόχρονη συντήρησή του. Η παρουσίαση ασχολήθηκε ιδιαίτερα με ένα Πακέτο Εργασίας (ΠΕ) του έργου, το ΠΕ5, το οποίο από το Μάρτιο του 2002 είχε επικεντρώσει τις δραστηριότητές του σε ιστότοπους, έτσι ώστε να προσδιορίσει ένα *ποιοτικό πλαίσιο κριτηρίων για πολιτιστικές εφαρμογές*. Ένα αναμενόμενο αποτέλεσμα του ΠΕ5, το οποίο και αναφέρθηκε στην παρουσίαση, είναι η σύνταξη ενός Εγχειριδίου Ποιότητας για Εφαρμογές Ιστότοπων Δημόσιας Χρήσης (Handbook of Quality for Public Cultural Web Applications). Ο σκοπός του εγχειριδίου αυτού είναι να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για σχεδιαστές, προγραμματιστές και αξιολογητές ιστότοπων. Το MINERVA αναμένεται να ολοκληρωθεί το Φεβρουάριο του 2005.

Η δεύτερη ημέρα του σεμιναρίου έκλεισε με τον κ. Antonio Mene (Camera Dei Deputati, Ιταλία), ο οποίος πραγματοποίησε μια παρουσίαση με θέμα “*A Parliament experience for ensuring quality and durability to the web services*”. Η παρουσίαση αυτή αφορούσε στην εμπειρία από διάφορα θέματα που απασχόλησαν την υλοποίηση του ιστότοπου του Κοινοβουλίου της Ιταλίας. Αρχικά, παρουσιάστηκαν ορισμένες γενικές οδηγίες υλοποίησης ενός κοινοβουλευτικού ιστότοπου και οι διαφορές που υπάρχουν σε σχέση με την υλοποίηση εμπορικών ιστότοπων. Στη συνέχεια, έγινε επισκόπηση της υλοποίησης του κοινοβουλευτικού ιστότοπου, με

παραδείγματα «οθονών» από τα διάφορα τμήματα του ιστότοπου (εσωτερικής επικοινωνίας, πληροφοριακό τμήμα, τμήμα δημοσίευσης νόμων & εγγράφων, επικοινωνίας με το κοινό και δυναμικές σελίδες που αφορούσαν αποστολή e-mail, συμπλήρωση φορμών για παραγγελίες βιβλιοθήκης, κλπ). Η παρουσίαση ολοκληρώθηκε με επισκόπηση της νέας υλοποίησης του κοινοβουλευτικού ιστότοπου, η οποία αναμένεται να τεθεί σύντομα σε λειτουργία.

Η τρίτη ημέρα ξεκίνησε το πρωί του Σαββάτου 24 Μαΐου και περιελάμβανε την τρίτη και τελευταία ενότητα του σεμιναρίου, με θέμα: "Risk Assessment and Legal Issues (Why to Preserve)". Η ενότητα αυτή αποτελούνταν από μία ενδιαφέρουσα παρουσίαση από τον κ. Andrew Charlesworth (UKOLN, University of Bristol, Μεγ. Βρετανία) με τίτλο: "Law and the Would-be Web Archivist". Το κύριο θέμα της παρουσίασης ήταν η επισκόπηση των προβλημάτων που πρόκειται να αντιμετωπίσει ένας μελλοντικός αρχειονόμος του Διαδικτύου από τις εθνικές νομοθεσίες σχετικά με την τήρηση των πνευματικών δικαιωμάτων των ψηφιακών αντικειμένων (τα οποία είτε προήλθαν από ψηφιοποίηση, όπως βιβλία, πίνακες, έγγραφα, μουσειακά εκθέματα, κλπ, ή ήταν εξ' αρχής ψηφιακά, όπως ιστοσελίδες, JPEG & GIF εικόνες, Flash movies, κλπ), αλλά και από τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα σε αυτές τις νομοθεσίες (ιδιαίτερα στην περίπτωση όπου ένας αρχειονόμος θελήσει να παράσχει διεθνή πρόσβαση στο ηλεκτρονικό του αρχείο). Στο τέλος της παρουσίασης προτάθηκαν ορισμένες λύσεις που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών.

Το σεμινάριο έκλεισε με συζήτηση, προτάσεις, παρατηρήσεις και ερωτήσεις μεταξύ όλων των συμμετεχόντων γύρω από όλα τα θέματα που παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια όλου του σεμιναρίου.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Από τον Ιανουάριο του 2003 είναι διαθέσιμη στο Web η βάση δεδομένων για τα ελληνικά περιοδικά με παρουσία στο διαδίκτυο. Η βάση αυτή δημιουργήθηκε από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και περιλαμβάνει πληροφορίες και συνδέσεις στους δικτυακούς τόπους περίπου 750 περιοδικών που είτε εκδίδονται στην Ελλάδα και την Κύπρο είτε εκδίδονται σε ελληνική γλώσσα σε οποιαδήποτε

χώρα. Επίσης περιλαμβάνονται μερικοί διεθνείς τίτλοι περιοδικών με θέμα τη σύγχρονη Ελλάδα και τον σύγχρονο ελληνικό πολιτισμό. Μπορείτε να δείτε αλφαβητική ή θεματική λίστα των τίτλων των περιοδικών και μπορείτε επίσης να κάνετε αναζήτηση με λέξεις-κλειδιά από τον τίτλο στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www3.lib.uom.gr/ejournal/index.asp>

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο της βάσης δεδομένων μπορείτε να δείτε το πλήρες κείμενο σχετικής εισήγησης στο 11ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www3.lib.uom.gr/ejournal/internet.doc>

Οι ιστοσελίδες της Βιβλιοθήκης για τα ηλεκτρονικά περιοδικά (<http://www3.lib.uom.gr/eljournals/index.asp>) έχουν αναδιαμορφωθεί και ενημερωθεί με τις περίπου 2500 νέες συνδρομές σε ηλεκτρονικά περιοδικά της Κοινοπραξίας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (HealLink).

Στον αλφαβητικό κατάλογο των ξενόγλωσσων ηλεκτρονικών περιοδικών, εκτός από τους συνδέσμους που σας οδηγούν στην ιστοσελίδα του κάθε περιοδικού, μπορείτε να βλέπετε και πληροφορίες σχετικές με την χρονολογική κάλυψη της συνδρομής στο πλήρες κείμενο των άρθρων (από πότε δηλ. είναι διαθέσιμο το πλήρες κείμενο των άρθρων κάθε τίτλου).

Πιστεύουμε πως οι ιστοσελίδες αυτές αποτελούν την πιο αξιόπιστη αφετηρία για πρόσβαση στους περισσότερους από 7.500 τίτλους ηλεκτρονικών περιοδικών που η Βιβλιοθήκη μας έχει πρόσβαση.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, ως μέλος της Κοινοπραξίας Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (HEAL Link), απέκτησε από το 2003 το δικαίωμα online πρόσβασης σε 2.500 επιπλέον τίτλους επιστημονικών περιοδικών των παρακάτω εκδοτικών οίκων και επιστημονικών εταιρειών:

- Blackwell
- Oxford University Press
- Taylor & Francis
- Wiley
- Lippincott Williams & Wilkins
- American Institute of Physics

Με την προσθήκη των 2500 αυτών τίτλων η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (μέσω του HEAL Link αλλά και με ίδιες συνδρομές) παρέχει στους χρήστες της πρόσβαση σε περισσότερους από 7.500 τίτλους ηλεκτρονικών περιοδικών.

Η πρόσβαση ελέγχεται με βάση τις IP διευθύνσεις και είναι δυνατή για όλα τα μέλη του Πανεπιστημίου μέσω των Η/Υ που έχουν πρόσβαση στο Internet μέσω του δικτύου του Πανεπιστημίου.

ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, ως μέλος της Κοινοπραξίας Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (HEAL Link), απέκτησε το δικαίωμα πρόσβασης στο MathSciNet (Mathematical Reviews on the Web) της American Mathematical Society. Το MathSciNet αποτελεί τη μεγαλύτερη βιβλιογραφική βάση δεδομένων που καλύπτει την παγκόσμια μαθηματική βιβλιογραφία από το 1940 μέχρι σήμερα. Περιλαμβάνει περιλήψεις και κριτικές για άρθρα 383.458 συγγραφέων και ευρετηριάζει 1.799 τρέχοντα περιοδικά. Εκτός από την περίληψη και την κριτική για το κάθε άρθρο προσφέρεται σύνδεσμος στο πλήρες κείμενο σε ηλεκτρονική μορφή (όπου αυτό είναι διαθέσιμο και με την προϋπόθεση ότι η Βιβλιοθήκη έχει τα απαραίτητα δικαιώματα πρόσβασης). Μέχρι σήμερα υπάρχουν σύνδεσμοι στο πλήρες κείμενο 213.098 πρωτότυπων άρθρων.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση του MathSciNet είναι η ακόλουθη:

<http://www.ams.org/mathscinet>

Σε αυτήν τη διεύθυνση παραπέμπουν ήδη σχετικοί σύνδεσμοι από τις ιστοσελίδες της Βιβλιοθήκης:

<http://www.lib.uom.gr/greek/index.html>

και

<http://www.lib.uom.gr/greek/databases.html>

Η πρόσβαση ελέγχεται με βάση τις IP διευθύνσεις και είναι δυνατή για όλα τα μέλη του Πανεπιστημίου μέσω των Η/Υ που έχουν πρόσβαση στο Internet μέσω του δικτύου του Πανεπιστημίου.

**ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ
ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Τον Μάρτιο του 2003 ολοκληρώθηκε ο εξοπλισμός της Βιβλιοθήκης του Πειραματικού

Σχολείου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Από τις αρχές του έτους είχαν μεταφερθεί στη Βιβλιοθήκη του Πειραματικού Σχολείου 3 υπολογιστές για χρήση από το προσωπικό και τους μαθητές, καθώς και ο απαιτούμενος αριθμός τραπεζιών και καθισμάτων ανάγνωσης.

Το Μάρτιο στήθηκε η υπόλοιπη επίπλωση της Βιβλιοθήκης (βιβλιοστάτες και Reference-Circulation Desk). Με σταθερό ρυθμό συνεχίζεται επίσης και ο εμπλουτισμός της συλλογής της Βιβλιοθήκης του Πειραματικού Σχολείου με υλικό (βιβλία, πληροφοριακό υλικό, περιοδικά), έτσι ώστε η Βιβλιοθήκη να μπορέσει να λειτουργήσει για το κοινό από τις αρχές του επόμενου σχολικού έτους.

Η Βιβλιοθήκη σας εύχεται

ΚΑΛΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

